

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИМІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

У статті подано послідовність вирішення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевозок в умовах реформування залізничної галузі.

Ключові слова: реструктуризація, компанії-оператори, залізничний транспорт

В статье приведена последовательность решения проблемы повышения эффективности пригородных пассажирских перевозок в условиях реформирования железнодорожной отрасли.

Ключевые слова: реструктуризация, компании-операторы, железнодорожный транспорт

In the present work the sequence of a solution of a problem of increase of efficiency of suburban passenger transportations in the conditions of reforming of railway branch is resulted.

Keywords: re-structuring, the companies-operators, railway transportation

Вступ

В Україні почалась підготовча робота до реформування залізничного транспорту, яка мала на меті створення умов для підвищення ефективності функціонування й прискорення розвитку галузі та задоволення зростаючих потреб національної економіки й населення в перевезеннях, підвищення якості транспортних послуг та зменшення транспортної складової в ціні продукції. У підготовчий період слід вирішити багато питань з підвищення ефективності функціонування окремих господарств у межах існуючого законодавства для безболісного переходу їх роботи в умовах сучасного ринку. Зокрема, це стосується приміських пасажирських перевезень.

У Державній цільовій програмі [1] остаточно не визначено модель реформування залізничного транспорту, але безапеляційно заявлено, що структура управління галуззю буде побудована за вертикально-інтегрованим принципом. Це означає, що замість 6 залізниць буде утворено єдиний суб'єкт господарювання – юридична особа, у складі якого будуть організовані департаменти за окремими видами перевезень. Оскільки крім Державної цільової програми [1], затвердженої Урядом України, інших офіційних документів з детальним планом реформування галузі нема, в цей період з'явилося багато наукових праць, у яких запропоновані різні заходи стосовно удосконалення роботи приміських перевезень. Але в основному вони мають

суто теоретичну спрямованість. У 2008 році Укрзалізниця запропонувала таку модель реструктуризації, в якій приміські пасажирські перевезення на різних етапах реформування галузі виділялися у філії ДАК «УЗ». Одночасно деякі науковці та фахівці пропонували виділити приміські пасажирські перевезення в окремі компанії-оператори. Автор, враховуючи вимоги Програми Президента України [2], пропонує утворити на теренах України окремі компанії (підприємства) для перевезення пасажирів в умовах сучасного ринку у формі дочірніх підприємств, поряд з якими будуть функціонувати приватні компанії зі своїм рухомим складом.

Постановка завдання

Основна мета даної роботи – розробити послідовність вирішення проблеми підвищення ефективності функціонування приміських пасажирських перевезень за рахунок оптимізації організації руху поїздів та удосконалення тарифної політики.

Результати

Р. Фатхутдінов в книзі [3] визначає: «Під реформою підприємств розуміється, по-перше, зміна принципів їх дії, спрямована на реструктуризацію, що сприяє покращенню управління, підвищення дефективності виробництва й конкурентоспроможності продукції, що випускається продуктивності праці, зниження витрат виробництва, покращення фінансово-економі-

чних результатів діяльності, а по-друге, заходи державної підтримки зазначених змін» (переклад мій. – О. П.). Далі Фатхутдінов подає таку типову схему реформування підприємства (рис. 1). У даній дисертаційній роботі вирішуються лише два напрямки реструктуризації приміського господарства Укрзалізниці. Це удосконалення його роботи за рахунок:

- впровадження нових економічно обґрунтованих методів організації руху приміських поїздів;
- розробки нових принципів побудови тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні.

Рис. 1. Принципова схема реструктуризації підприємства

Вирішення задач такого класу Фатхутдінов пропонує виконувати за допомогою системного підходу [3]. Системний підхід – це методологія дослідження об’єктів як системи. Система утворюється з двох складових: первинно-зовнішнього оточення, яке включає вхід і вихід системи, зв’язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв’язок, та вторинно-внутрішню структуру – сукупність взаємопов’язаних компонентів, які забезпечують процес взаємодії суб’єкта і об’єкта, переробку входу у вихід і досягнення цілей системи.

Для дослідження роботи приміського господарства в роботі застосовано системний аналіз, який виконується на основі всебічного вивчення властивостей господарства із використанням наукових підходів для виявлення слабких та сильних сторін системи, її можливостей та погроз, формування стратегії функціонування та

розвитку.

Використовуючи принципи системного підходу, можна констатувати, що на Головне управління приміських пасажирських перевезень, як і на Укрзалізницю в цілому, діють фактори прямого та непрямого впливу зовнішнього середовища, а всередині неї є п’ять змінних: цілі, завдання, організаційна структура, кадри та технології. Додатково включено шосту змінну – фінанси, яка відіграє значну роль у ефективному функціонуванні пасажирських перевезень.

Відповідно до рис. 1 залізничний транспорт слід розглядати у взаємному зв’язку з зовнішнім середовищем, яке представлено окремими клієнтами залізниць, пасажирами та суспільством у цілому (рис. 2).

Як було зазначено вище, у даній роботі аналізуються тільки дві окремі змінні: фінанси

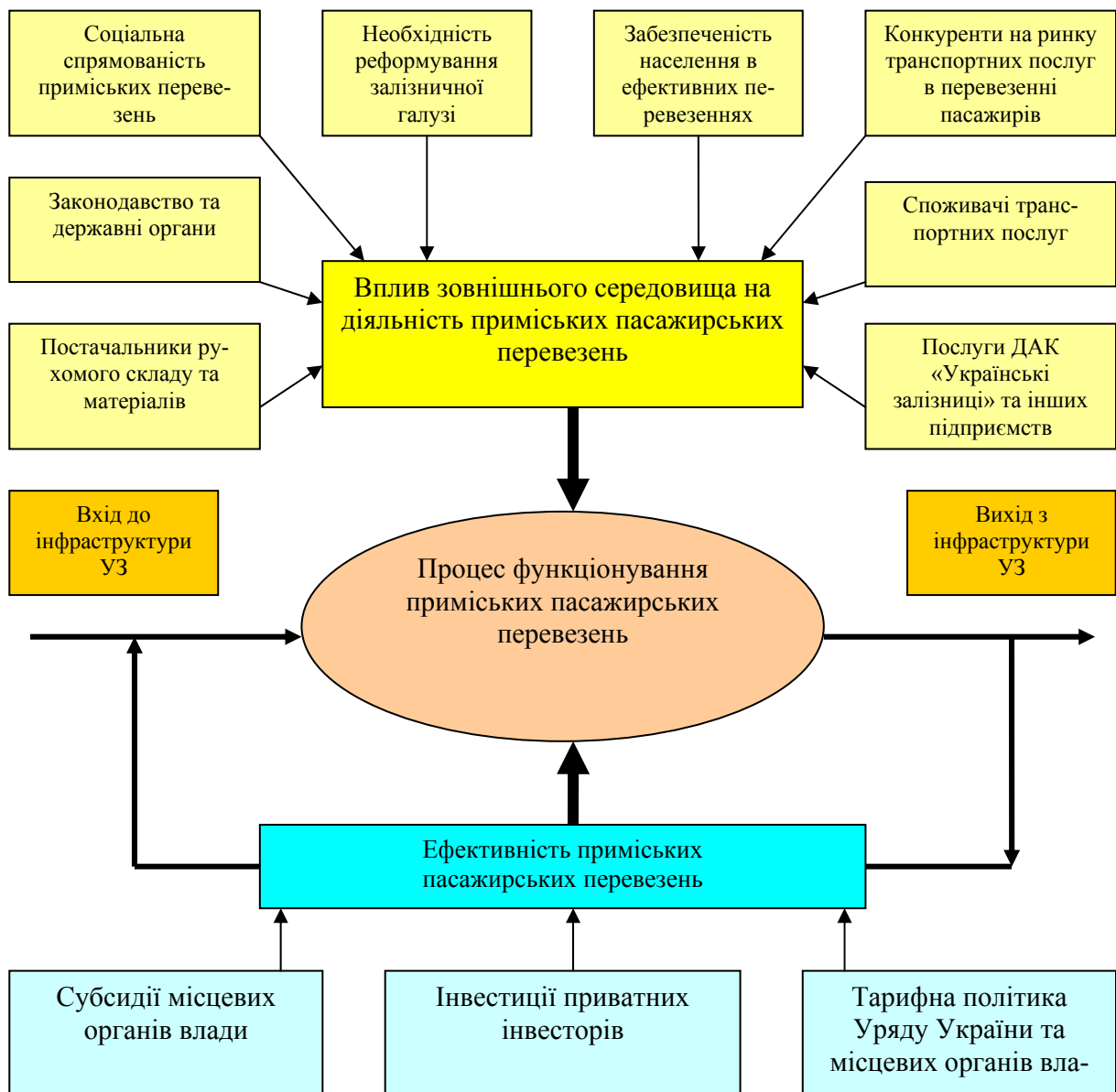

Рис. 2. Взаємодія приміського господарства Укрзалізниці із зовнішнім середовищем

(тарифна політика) та технології (нова організація руху приміських поїздів). Дослідження інших складових виконується в дисертаційних роботах аспірантів та здобувачів ДНУЗТ, Укр-ДАЗТ та ДЕГУТ.

Теоретичну і методологічну основу досліджень складають наукові праці й методичні розробки провідних вчених у сфері теорії управління, менеджменту організацій. Інформаційною базою є: Закони України, Укази Президента України, Постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України та інші нормативні документи. Вирішення проблеми підвищення ефективності функціонування приміських пасажирських перевезень здійсню-

валося за етапами раціонального рішення, які зображені на рис. 3.

Висновки

1. Для ефективного реформування компанії-операторів з приміських та регіональних перевезень пасажирів в умовах сучасного ринку слід застосовувати принципи реструктуризації підприємств.

2. Для вирішення проблеми підвищення ефективності приміських пасажирських перевезень необхідно використовувати системний підхід, методи менеджменту за етапами раціонального рішення.

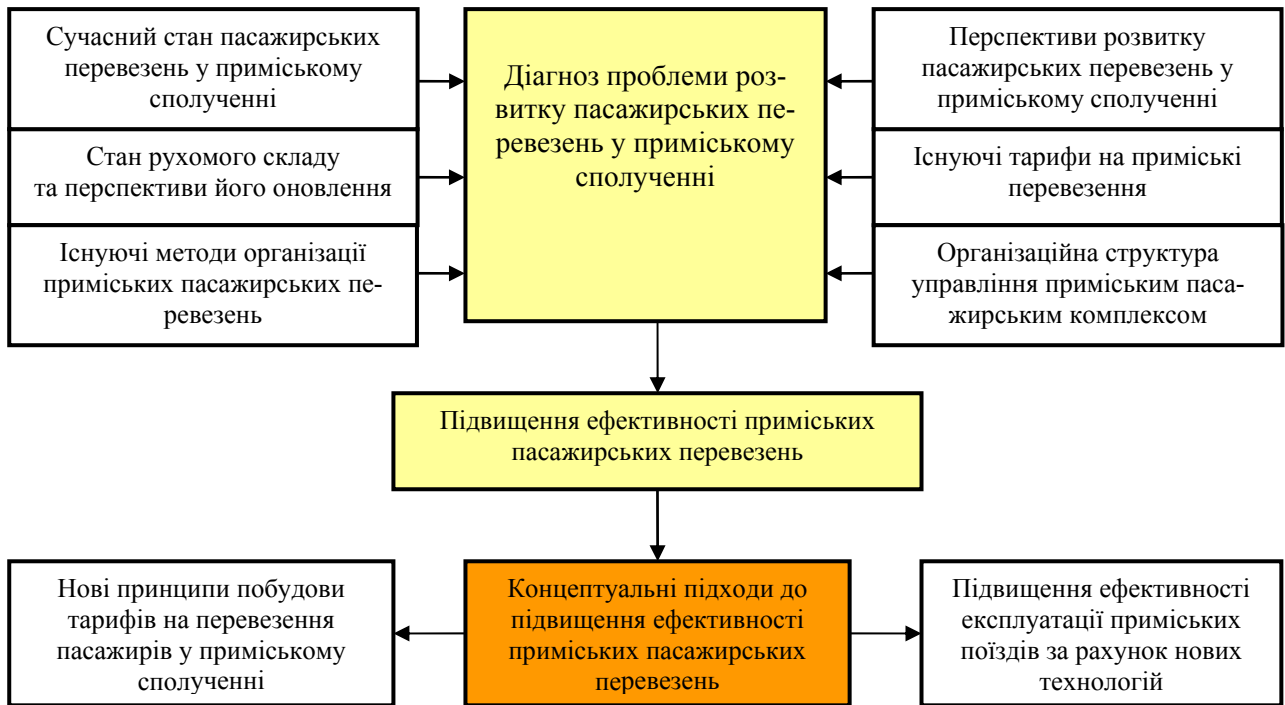

Рис. 3. Послідовність виконання досліджень стосовно підвищення ефективності функціонування приміського господарства

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту України на 2010-2015 роки [Текст]. – 2009.
2. Програма економічних реформ України на 2010-2014 рр. – 2010.

3. Фатхутдинов, Р. А. Управление конкурентоспособностью организации [Текст]: Учебное пособие / Р. А. Фатхутдинов. – М.: Изд-во «Эксмо», 2004. – 544 с.

*Надійшла до редколегії 11.03.2011.
Прийнята до друку 28.03.2011.*